

NAKUKUJEME PŘI VÝCHOVĚ DO KŘESŤANSTVÍ

TOMÁŠ HEJDA – MUDRC
mudrc@skaut.cz

1	Úvod	1
2	Teze křesťansky orientovaných programů	2
3	Návrhy programů představujících křesťanství	3
3.1	Návštěva kostela	3
3.2	Pozvání hosta	3
3.3	Představení Bible — sváteční slovo, výklad z Bible, pobožnost	4
3.4	Svíčková pouť s citáty z Bible či od křesťanských myslitelů . .	4
4	Využívání křesťanských myšlenek a zvyků v činnosti oddílu	6
4.1	Křesťanské písně	6
4.2	Biblické texty	7
4.3	Vigilie a pouť v pojetí skautingu	8
5	Závěr	9

1 ÚVOD

Tato práce se zaměřuje na možnosti, jak nakouknout do křesťanství při výchově v oddíle, především při výchově duchovní. Dvě hlavní otázky, které se práce snaží odpovědět, jsou:

- (1) Jak představovat křesťanství dětem, které jej neznají?
- (2) Jak čerpat z křesťanství při práci s dětmi v oddílech?

Junák, podobně jako celá česká společnost, je v ohledu duchovním dost unikátní; nemáme *Boha* ve skautském slibu, koncept duchovních hodnot a prvního principu skautingu nám ve Slibu udávají slova *nejvyšší Pravda a Láska*, jež Stanovy vysvětlují jako *povinnost hledat a respektovat v životě vyšší hodnoty než materiální*. Společnost je nastavená negativně vůči ideologiím; i skauting prezentujeme v současnosti hlavně jako výchovnou organizaci, ve vnější komunikaci se duchovnímu rozměru skautingu docela vyhýbáme, a asi k tomu máme důvod; jeden můj známý, také skautský vedoucí, poznamenal, že pokud by musel slibovat *na Boha*, nikdy by asi nebyl skautem. Na druhou stranu, ve výsledku klade český skaut velký důraz na duchovní podstatu skautingu, podobně, jako klade důraz na vztah k přírodě.

Většina skautských oddílů nepředpokládá, že by členové oddílu byli praktikující křesťané. Nicméně, ani tak by oddíly neměly zapomínat na duchovní stránku výchovy; žijeme v zemi silně ovlivněné křesťanstvím, z křesťanství vychází většina našich tradic, mnoho našich slovních spojení atd., nehledě na to, křesťanství je ve skautu zakořeněno už od počátku, například B.-P. píše v předmluvě ke *Scouting for Boys*^[1]:

Cílem skautingu je tedy nahradit „já“ slovem „služba“, vychovávat chlapce v silné osobnosti, morálně i duševně, tak, aby mohli sloužit komunitě.

A tím nemyslím přímo službu v armádě či námořnictvu; naše hnutí nemá militantní cíle nebo výcvik; mám však na mysli ideál služby jejich společníkům. Jinými slovy, naším cílem je, aby prožívali křesťanství v jejich každodenním životě a jednání spíše, než aby šlo pouze o nedělní vyznávání bohosloví.

Pro duchovní rozvoj dětí je tak křesťanství přirozenou volbou a v této práci se pokusím přiblížit jeden možný přístup k věci. Práci je nutné brát jako nástřel, nic řečeného není absolutní pravdou; k tématu duchovní výchovy je nutné přistupovat citlivě a dát kromě jiného i na osobní zkušenost. I tak věřím, že práce bude užitečným nástrojem, inspirací, či jen prostředkem utváření vlastního pohledu na celou problematiku.

Kromě křesťanství má český skauting ještě přinejmenším dva další významné zdroje duchovního rozměru, kterými se ovšem v práci nebudeme zabývat. Jsou jimi jednak rytířství, projevující se především v roverském programu; a pak woodcraft, se kterým Junák spojuje blízký vztah k přírodě a snaha o její chápání, a také úcta k ohni, vnímání ohně jako něčeho posvátného a jeho zapojování do rituálů.

^[1]Lord Baden-Powell of Gilwell. *Scouting for Boys*. <http://www.thedump.scoutscan.com/s4b.html> [2017-06-17]. Volný překlad Tomáš Hejda.

2 TEZE KŘESŤANSKY ORIENTOVANÝCH PROGRAMŮ

Vycházím z několika tezí, které považuji při křesťansky zaměřených programech za důležité. Je nutné zmínit, že se to týká programů nábožensky založených, ne nutně dalších programů zaměřených na duchovní rozvoj.

- (1) **Vedoucí svou roli akceptuje.** Vedoucí, který se rozhodne křesťansky zaměřené programy zařazovat, by se s touto rolí měl ztotožňovat. Je velmi těžké dotýkat se duchovních témat, pokud nejsem pevně přesvědčen, že to chci dělat; nejde tu tolik o zkušenost v této oblasti, jako spíš o vlastní vnitřní nastavení. V práci vycházím z toho, že vedoucí, který křesťansky zaměřené duchovní programy zařadí do činnosti oddílu, je sám buďto věřící (i když ne nutně praktikující) nebo má alespoň s křesťanstvím nějakou vlastní zkušenost.
- (2) **Vše je dobrovolné.** Děti do nábožensky zaměřených programů nenutíme; měly by si být vědomy, že se takových programů nemusí účastnit, takové jejich rozhodnutí by nemělo nikdy být vedoucími zlehčováno. Na tohle je opravdu potřeba myslet dopředu. Jednak děti na nábožensky zaměřený program připravit, pokud se má jednat o něco vážnějšího; dává nám to čas případně váhající děti dovést k rozhodnutí, jestli na program chtějí nebo ne. Druhak mít rozmyšlenou variantu, co uděláme s dětmi, které na program nechťejí, nebo se rozhodnou ho opustit, je vhodné jim nabídnout přiměřenou alternativu.
- (3) **Neexistují zakázané otázky.** Toto souvisí s prvním bodem, v duchovní oblasti by neměly existovat otázky, u kterých si myslíme, že by se je děti neměly ptát. Je velmi žádoucí, aby děti věděly, že se můžou na konkrétní osoby s dotazy obrátit, a to jak v kolektivu ostatních dětí, tak v soukromém rozhovoru. To neznamena, že na všechny jejich otázky musíme odpovídat, protože jsou jistě věci v našem vlastním duchovním životě, o kterých před dětmi z nějakého důvodu mluvit nechceme, a máme na to plné právo. Každá odpověď by ale měla být upřímná, včetně odpovědi, že je pro nás daná otázka příliš osobní a nechceme na ni odpovídat.
- (4) **Neděláme křesťanskou misii.** Cílem programů je křesťanství představit, případně pro něj nadchnout, vzbudit zájem či zvědavost, otevřít obzory. Cílem není křesťanské myšlenky komukoli nutit.

Vedle těchto tezí je ještě druhá zásadní věc — kterou však skauti velmi dobře ví — totiž, že se jednotlivé věkové kategorie liší, a stojí za to si to ve vztahu k tématu této práce připomenout:

- **Benjamínci, světlušky a vlčata.** U benjamínků, světlušek a vlčat je zájem o svět kolem nich zvláště skrz nadšení z poznávání nových věcí a nadšení z her. Při programech je vhodné využít jejich přirozené zvědavosti. Současně je pro ně snazší pochopit věci vnější, například že křesťané Bohu prokazují úctu a v kostele si sundávají pokrývku hlavy, při vstupu do kostela si ji tedy sundáme i my.

- **Skautský věk.** Skautky a skauti nejsou většinou chtiví po duchovních věcech, nicméně mnohé věci umí pochopit a nechají si vysvětlit, a pokud v nich spatří smysl, dokážou se pro ně nadchnout. Začínají být schopni diskuzí nad vážnými tématy, jsou ochotni naslouchat, umí se vžít do her.
- **Roverský věk.** Roveři jsou ještě jiná kapitola, mají velkou volnost v tom, čemu věnují čas, a často je potřeba jim vysvětlit, proč je dobré, aby se daného programu zúčastnili. Většinou chápou smysl poznávání neznámého, na věci nahlízejí kriticky, umí pokládat těžké otázky a očekávají na ně smysluplné odpovědi.

3 NÁVRHY PROGRAMŮ PŘEDSTAVUJÍCÍCH KŘESŤANSTVÍ

V této kapitole je představeno několik nápadů, jak v rámci skautské činnosti představovat křesťanství.

*Návštěva kostela
Noc kostelů* **§ 3.1. NÁVŠTĚVA KOSTELA.** Jdeme-li kolem kostela, prostě jej navštívíme, nebo využijeme příležitosti například při Noci kostelů nebo jiné zajímavé akci. U vlčat probouzíme zvědavost, vysvětlujeme základní věci — například že kostel je místo ztišení, že v kostele nenosíme pokrývku hlavy — a můžeme podle možností a situace ukazovat, co je co. Skautům je vhodné vysvětlit, k čemu jednotlivé věci slouží a čím jsou pro věřící důležité; činíme tak zážitek osobnější a tím i o něco významnější. Pokud to lze a je to vhodné, můžeme je nechat si věci „osahat“. Uvážíme, zda by bylo například vhodné dát prostor na chvíli si v kostele sednout a užít si atmosféru, nebo nechat děti po kostele chodit samy.

Pobožnost podle Taizé U roverů jdeme ještě dál, můžeme jim nabídnout přímou účast na mši, bohoslužbě nebo jiném křesťanském obřadu, pro tyto účely se snažíme vyhledávat takové situace, které i nepraktikujícím přinesou duchovní zážitek. Naše rovery například oslovila síla ranní pobožnosti při mezinárodním setkání Taizé v Praze, kdy jsme seděli v kostele na zemi spolu s další asi stovkou lidí a zpívali písně Taizé proložené krátkými čteními z Bible v různých jazycích a vícejazyčnou modlitbou.

Pozvání hosta **§ 3.2. POZVÁNÍ HOSTA.** Vhodné nejlépe na tábor: v rozumné vzdálenosti od tábora jistě má každý nějakou farnost nebo sbor, kde může oslovit místního duchovního s prosbou, zda-li by byl ochotný udělat program pro děti na táboře. Je dobré být opatrný při výběru lidí, které oslovujeme; ne každý je výrazně otevřený těmto typům setkání a ne každý umí vhodný program připravit. Každopádně to stojí čas, hosta je potřeba předem seznámit se složením skupiny a ujistit se, že téma bude vhodné. Osvědčuje se nabídnout účastníkům, aby se hosta mohli na všechno možné ptát, jak u skautů, tak u roverů. Pozvání hosta bych zvážil u vlčat a světlušek, kde si nemyslím, že by přínos byl veliký a obávám se, že najít hosta schopného s touto věkovou kategorií jakkoli pracovat není snadné.

Vánoční slovo § 3.3. **PŘEDSTAVENÍ BIBLE — SVÁTEČNÍ SLOVO, VÝKLAD Z BIBLE, POBOŽNOST.** Nejjednodušší způsob, jak využít Bibli a dětem ji představit, je přečtení vánočního příběhu při slavnostní večeři na vánoční výpravě či při vánoční schůzce. Nejvhodnější pro děti je text Lk 2 : 1–20, případně Mt 2 : 1–12. U roverů můžeme zkusit filozofičtější text J 1 : 1–14. Cílem takového čtení je přiblížit pravý smysl křesťanských Vánoc, a to totiž oslavu Ježíšova narození. Můžeme to spojit se zmínkou o významu vánočních dáreků jako připomínky darů mudrců pro malé zrovna narozené dítě, ještě lépe, pokud je součástí vánočních zvyků oddílu příprava dáreků pro potřebné.

Výklad podobenství O něco náročnější je výklad Písma, například podobenství zmíněných v [tabulce 3](#). Podobenství o milosrdném Samařanovi – Samaritánovi (L 10 : 29–37) vypráví příběh o tom, jak se ani kněží ani nikdo jiný nepostaral o oloupeného muže, až musel přijít cizinec, ze Samaří, se kterým měli tehdejší Izraelci špatné vztahy, a ten muži prokázal první poslední. Ježíš na tom ilustruje, kdo všechno je náš bližní, a že nenávisť mezi národy či zeměmi, ani všelijaké předsudky nesmí zastínit naši dobrotu a ochotu pomáhat konkrétním lidem v nouzi. S dětmi může program vypadat například takto. Sedneme si spolu do kroužku a děti se zeptáme, kdo je náš bližní (nebo po skautsku *člověk dobré vůle*). Necháme děti chvílku vymýšlet a nadhazovat nápady. Poté jim řekneme, že máme s sebou Bibli a v ní je odpověď ukázána na příběhu, a příběh přečteme a poté vysvětlíme. Pokud chceme, můžeme navázat tím, že se naučíme píseň *Mosty*^[2] (podle vlastního uvážení celou nebo pouze první 3 sloky).

Pobožnost Modlitba Je na uvážení vedoucího, jestli zajít dál a přidat jednoduchou modlitbu, čímž bychom z celého programu udělali jednoduchou pobožnost (tj. duchovní program založený na čtení z Bible, modlitbě a písni). K tomu je nejprve vhodné dětem vysvětlit, co modlitba je. V modlitbě pak můžeme prosit o schopnost pomáhat svému okolí.

Svíčková pouť § 3.4. **SVÍČKOVÁ POUŤ S CITÁTY Z BIBLE ČI OD KŘESŤANSKÝCH MYSLITELŮ.** Svíčková pouť je elegantní, fyzicky nenáročný a duševně povznášející večerní program vhodný především pro roverskou věkovou kategorii. Spočívá v tom, že do úseku lesa rozmístíme svíčky a u každé svíčky citát, účastníky programu do prostoru zavedeme s tím, ať v tichosti procházejí jednotlivé citáty. Můžou se u citátu zastavit a zamyslet, nebo prostě jít dál, pokud je daný citát nezaujme. Doporučená délka pouti je 1 hodina, celou pouť je možné podkreslit relaxační hudbou. Svíčková pouť je pouze prostředek, na cíli programu pak záleží, jaké citáty volíme, buďto všechny citáty směřujeme na konkrétní téma nebo je zaměříme obecně na skautské principy. Na program volíme citáty, které podněcují sebereflexi nebo emoce, s otevřeným koncem tak, aby mělo pro účastníky smysl se nad nimi zastavit. Výběr vhodných citátů z biblické knihy *Příslaví* a od některých křesťanských myslitelů nalezneme v [tabulce 1](#). Citáty jsou převzaty z internetu^{[3][4]}.

^[2]Luboš Svoboda, Zdeněk Svoboda, *Mosty*, zpěvník Svítá, píseň 187.

^[3]Martin Svoboda. *Citáty slavných osobností*. 2017. <http://citaty.net/> [2017-06-17].

^[4]*Citáty slavných*. 2010. <http://citaty-slavných.cz/> [2017-06-17].

TAB. 1: VERŠE Z BIBLICKÉ KNIHY PŘÍSLOVÍ A VYBRANÉ CITÁTY KŘESŤANSKÝCH MYSLITELŮ.

1. *Kdo při sporu mluví první, jeví se spravedlivý, [pak přijde druhá strana a podrobí ho zkoušce].* (Př 18 : 17)
2. *Kdo má falešné srdce, nenajde dobro, kdo má proradný jazyk, upadne do zla. Radostné srdce hojí rány, kdežto ubitý duch vysušuje kosti.* (Př 17 : 20,22)
3. *Ze rtů cizí ženy sice kape med a její jazyk je hladší než olej, nakonec je však hořká jako pelyněk, ostrá jak dvousečný meč.* (Př 5 : 3)
4. *Víno je posměvač, opojný nápoj je křikloun; kdo se v něm kochá, ten moudrý není.* (Př 20 : 1)
5. *Je ctí pro muže upustit od sporu, kdejaký pošetilec jej však rozpoutává.* (Př 20 : 3)
6. *Celý život čekáme na výjimečného člověka místo toho, abychom obyčejné lidi okolo nás změnili na výjimečné.* (Hans Urs von Balthasar, 1905–1988)
7. *Nic není ubohé, ledaže to za ubohé pokládáš, a naopak každý úděl je šťastný, snáší-li jej člověk s vyrovnanou myslí.* (Boëthius, c. 480–524)*
8. *Potomstvo nepochopí, proč jsme znovu museli žít v tak hluboké tmě, když už jednou nastalo světlo.* (Sebastian Castellio, 1515–1563)
9. *Čím více mluvíte, tím méně si lidé zapamatují.* (François Fénelon, 1651–1715)
10. *Odvaha je ctností jen tehdy, když je podmíněna šikovností, jinak je to pohrdání životem.* (François Fénelon, 1651–1715)
11. *Láska je jednooká, ale nenávisť je úplně slepá.* (Martin Luther, 1483–1546)
12. *Lidské vztahy mají být jako dvě ruce sepnuté k sobě. Mohou se od sebe oddálit, ale pořád se ještě dotýkají konečky prstů. Mohou mezi sebou vytvořit prostor, malý stan, domov, bezpečné místo pro bytí.* (Henri J. M. Nouwen, 1932–1996)
13. *Křesťané říkají, že se Ježíš nikdy nesmál. Tomu nevěřím — nebyl přece osel. Byl to jeden z největších a nejinteligentnějších lidí, kteří kdy chodili po zemi. Musel se smát, a určitě se smál rád.* (Osho, 1931–1990)*
14. *Člověk je vznešený tím, že ví o své ubohosti. Strom o své ubohosti neví.* (Blaise Pascal, 1623–1662)
15. *Pravda dává jistotu, ale již i samo hledání poskytuje klid.* (Blaise Pascal, 1623–1662)
16. *Na světě není hlad proto, že bychom nedokázali nasycit chudé, ale protože nedokážeme nasycit bohaté.* (Matka Tereza, 1910–1997)
17. *Zpočátku jsem si myslela, že je potřebné obracet lidi na víru. Dnes vím, že mojí úlohou je milovat.* (Matka Tereza, 1910–1997)
18. *V tomto životě nemůžeme dělat velké věci. Můžeme dělat jen malé věci s velkou láskou.* (Matka Tereza, 1910–1997)
19. *Trpět neznamená nic jiného než myslet na neštěstí.* (Simone Weil, 1909–1943)
20. *Všechno záleží na tom, klademe-li pravdu na první místo nebo na druhé.* (John Wycliffe, c. 132?–1384)

* Boëthius a Osho nebyli docela křesťanští myslitelé. Boëthius byl římský senátor, který se později věnoval křesťanské teologii. Osho byl hinduistický myslitel, jehož výrok o Ježíši však stojí za uvedení v tomto seznamu.

4 VYUŽÍVÁNÍ KŘESŤANSKÝCH MYŠLENEK A ZVYKŮ V ČINNOSTI ODDÍLU

Skauting obsahuje mnoho rituálů a nápadů, které má společných s křesťanstvím. Zatímco ve většině křesťanských církví jsou děti v pubertě prováděny rituálem utvrzení ve víře — *confirmatio* (konfirmace, biřmování), ve skautském prostředí v podobném věku děti skládají skautský slib. A jak konfirmaci, tak slibu obvykle předchází příprava, jejíž cílem je vysvětlit mladému tápajícímu člověku tajemství křesťanské víry, respektive význam a hloubku skautského slibu.

Dále, nelze si nepovšimnout toho, že skautský zákon je jakýmsi *skautským desaterem*. Obojí má podobnou náplň, totiž stanovit základní pravidla chování, v jednom případě chování žida či křesťana, v druhém případě chování skauta, a obojí je především návodem pro správný a laskavý život.

§ 4.1. KŘESŤANSKÉ PÍSNĚ. Existují mnohé křesťanské texty, které dávají smysl i bez víry v Boha. Jistě, pro křesťana může být problém takový přístup pochopit, nicméně z pohledu skautingu lze první skautský princip naplňovat i bez jmenovité víry v Boha, ostatně víra je věc velmi osobní, nelze ji nikomu nutit, lze k ní pouze otevírat dveře.

Ranní rituál

Například na roverském táboře jsme využili text jedné děkovné modlitby při ranním rituálu, který byl jednoduchý — stoupli jsme si do kruhu, chytili se za ramena, a text společně nahlas přečetli:

*Díky za toto krásné ráno,
díky za každý nový den,
díky za to, co už je za mnou
jako těžký sen.^[5]*

Pro křesťana je toto základem jeho víry: nic jsem si nezasloužil, vše je mi dáno od Boha. Nicméně i člověk bez tohoto vnímání Boha si může uvědomovat, že je nám spousta věcí dána darem, že náš vlastní podíl na našem životě není až tak velký. Je to i vyjádřením snahy a vůle každý den prožívat naplno.

*Zpívání
písní*

Ve zpěvníku Svítá^[6] je více křesťanských písní, jejichž myšlenka je v souladu se skautskými principy a je v písních vyjádřena jasně i pro lidi bez křesťanského zázemí. Při práci s nepraktikujícími dětmi se vyhýbáme písním, které příliš otevřeně mluví o Bohu, Kristu a ryze křesťanských motivech. Některé vhodné písně uvádíme v [tabulce 2](#), kde jsou také uvedena témata, kterých se písně týkají.

Existují také další zdroje vhodných písní. Pro skautské prostředí jsou jistě vhodnější písně zpívatelné s kytarou, a takové nalezneme například ve zpěvnících Hosana^[7].

^[5]Martin Gotthard Scheinder, Miroslav Heryán, *Díky za toto krásné ráno*, zpěvník Svítá, píseň 45.

^[6]*Svítá. Křesťanské písničky (nejen) pro mládež*. KALICH, nakladatelství a knihkupectví, s.r.o., druhé, doplněné vydání, 1999. Zpěvník lze stáhnout jako aplikaci na Google Play: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.kochchy.zpevniksvita> [2017-06-17].

^[7]*Hosana* (modrá), *Hosana 2* (zelená), *Hosana 3* (oranžová). PORTÁL, s.r.o., první vydání 1993, 1996, 2006.

TAB. 2: VÝBĚR PÍSNÍ ZE ZPĚVNÍKU SVÍTÁ.

Název písně	Číslo	Téma písně
Bojujte, bojujte dál	17	vytrvalost, špatnost pomsty
Úterý končí středou	31	smysluplnost a cíl života
Díky za toto krásné ráno	45	vděčnost, ranní píseň
Herodes (Hlas z Ráma)	67	násilí není řešení
Jak stromy volily krále	70	osobní politická odpovědnost
Hříchy	79	lítost
Všichni otcové a mámy	151	jistota domova a rodiny
Náměšť (Krásný je vzduch)	165	vděčnost, pozitivní život
Mosty	187	tolerance, otevřenost
Dezertér (Pánové nahoře)	251	nesmyslnost války
Někdo hodil kámen	306	špatnost pomsty
Stárne láska jako víno	312	láska ve vztahu
Tuhletu píseň rače znát	343	forma Nejvyšší Lásky
Vracím se tmou	376	pokoušení hříchu
Zní, zní, zní	398	pokání

Celkově je při využívání písní potřeba si uvědomit, že to má jistá specifika. Za zásadní považuji to, že obecně texty písní vnímáme více pocitově a podvědomě a méně nad nimi přemýšlíme. To může být výhodou, zpívat o Bohu je pro lidi obecně snazší než o něm mluvit, ale současně musíme dát pozor, abychom takto podvědomě dětem nevštěpovali něco, co třeba vštěpit nechťejí. Také je potřeba si píseň dobře rozmyslet a být si jistý, co vlastně říká, a pokud bych nebyl ochoten význam písně dětem vysvětlovat, neměl bych ji s nimi vůbec zpívat.

Podobenství § 4.2. **BIBLICKÉ TEXTY.** Další možností je využít přímo Bibli. To nám umožňuje současně představit samotnou podstatu křesťanství, a přitom se věnovat duchovnímu rozvoji. Z Nového zákona se velmi dobře uplatní Ježíšova podobenství, kde Ježíš pomocí smyšlených příběhů ilustruje důležité věci. Podobenství dělíme do dvou velkých skupin. Jednak to jsou podobenství popisující Boží království a jeho příchod, A pak jsou to podobenství popisující správné a špatné chování lidí, které uvádíme jako výběr z kompletního přehledu podobenství^[8] v [tabulce 3](#). Příklad, jak využít podobenství při tvorbě duchovního programu jsme uvedli v § 3.3.

Starý zákon
Přísluví Zajímavé texty najdeme i ve Starém zákoně. Kniha Přísluví obsahuje mnohou lidovou moudrost, o které lidé netuší, že ji máme v naší kultuře tak hluboce zakořeněnu. V neposlední řadě, starozákonní příběhy jsou často dobrým zrcadlem nás samých, podobně jako naše vlastní pověsti a pohádky.

^[8]FS ČCE Vítkov. *Ježíšova podobenství*. 2014. <http://fscevitkov-cz.webnode.cz/liturgie/jezisova-podobenstvi/> [2017-06-17].

TAB. 3: PODOBENSTVÍ.

Podobenství	Odkaz	Téma podobenství
O dvou stavitelích	Mt 7 : 24–27 L 6 : 46–49	hodnotový žebříček
O nemilosrdném služebníkov	Mt 18 : 23–35	odplácet dobré zlým
O dělnících na vinici	Mt 20 : 1–16	závist
O hřivnách	Mt 25 : 14–30 L 19 : 11–27	žít svůj život dobře, nepromarnit talent
O milosrdném Samařanovi	L 10 : 29–37	vztah k cizím lidem v nouzi
O boháči a stodolách	L 12 : 13–21	chamtivost
O hostinách	L 14 : 7–11	skromnost

Píseň písní Možná nejodvážnější by bylo využití Písně písní. Pokud se rozhodneme v oddíle zařadit program zaměřený na duševní rozměr partnerských vztahů a sexuality, může nám Píseň písní posloužit jako ukázka, že erotika není tabu, dokonce naopak, je zdravou součástí partnerských vztahů. Program opět můžeme doplnit písní, například *Stárne láska jako víno*^[9].

Tak jako má zpívání křesťanských písní svá specifika, má je i práce s Biblií. V určitém smyslu je Bible pravým opakem písně. Zatímco píseň trochu svou podstatu skrývá, Bible je v jistém smyslu nahá, nemá kolem sebe žádnou omáčku jako je melodie a zpěv u písně. V okamžiku, kdy čteme Bibli, čteme samotné Boží slovo a děláme to s jistou úctou, a moje zkušenost je, že děti toto velmi dobře cítí. Musíme počítat s tím, že děti budou vnímat, co jim čteme, a text by pro ně měl být přiměřeně srozumitelný.

Vigilie **§ 4.3. VIGILIE A POUŤ V POJETÍ SKAUTINGU.** V úvodu kapitoly jsme zmínili podobnosti mezi skautským slibem a konfirmací v církvích. Nicméně, v rámci předslibové přípravy lze zařadit také chvíli samoty a rozjímání, podobnou křesťanské vigilii. V oddíle, který jsem vedl, je například slibující nechán v podvečer slibu sám mimo tábor, se svíčkou, již oblečen v kroji, a je mu uloženo rozjímat, jestli opravdu chce a je připraven složit skautský slib. Je pravda, že za mého působení pouze jednou skaut odmítl slibovat s tím, že se na to asi necítí zralý, pevně jsem ho tehdy ujistil, že jeho připuštění ke slibu trvá i nadále, a s velkou radostí jsem přijal jeho skautský slib na stejném místě o rok později. To ale neznamena, že taková chvíle samoty nemá svůj pozitivní efekt i u ostatních.

Pouť Rituály a postupy známými z křesťanství se však lze inspirovat i dále. Křesťané znají princip poutí, tedy dlouhých cest absolvovaných nejlépe o samotě a jen s tím nejnutenějším. Cílem takové pouti je nejen dokázat poustevničit po delší dobu, ale je to také příležitost urovnat si vlastní myšlenky, urovnat si vztah sám se sebou i s Bohem, a nakonec třeba také v dlouhé samotě zjistit, jak na tom jsou moje vztahy s okolními lidmi.

^[9]Jaromír Křivohlavý, *Stárne láska jako víno*, zpěvník Svítá, píseň 312.

Jako pouť jsme na jednom táboře pojali roverskou výzvu dvou roverů. Výzvy spočívaly v tom, že si každý účastník roverského tábora určil 12–24hodinový úkol, který se pokusil splnit. Forma byla nechána na nich, každý měl k dispozici tutora z řad starších členů kmene / tábora, se kterým svůj úkol probíral a plánoval. S těmito dvěma rovery jsme skončili u následujícího úkolu. Den předem napsali na papír 10 věcí, které je na nich samotných pálí a nějak souvisí s jejich okolím, a toto dali mně jako svému tutorovi. (Zadání tady bylo takto specifické, ale vyplývalo z naší předchozí diskuze. Lze jej jistě pojmout i jinak.) Vybral jsem z nich tři vhodné body ve formě krátkých otázek, které dostali napsané na zalaminované kartičce připevněné k zápěstí tak, aby ji nemohli sundat. A takto vybaveni byli vysláni každý sám na asi 40km pochod přírodou (měli projít zadanými místy), s sebou si mohli vzít mapu, jídlo, pití, i víceméně cokoli dalšího. Po návratu, oba velmi vyčerpaní, oba svorně říkali, že z počátku to bylo jako nic, ale postupem času, s delší a delší samotou a větší a větší únavou nemohli než myslet na ty tři věci, a celý tento čas jim pomohl nalézt nějaké odpovědi a možná i další směr v životě. Oba také svorně řekli, že nelitují, že do toho šli, i když znovu by to absolvovat nechtěli, což vnímám jako pozitivní zpětnou vazbu.

5 ZÁVĚR

Závěrem už snad jen dvě věci. Zaprvé, přeju všem, kteří se věnují nebo chtějí věnovat duchovní práci s dětmi, pevné nervy a silného ducha. Tato činnost je potřebná a nelehká, ale dle mé zkušenosti, když se to daří, tak je radost veliká.

Zadruhé, tato práce není ani zdaleka vyčerpávající, je to spíš takový první nástřel, pár nápadů, co a jak můžeme dělat, pokud s dětmi chceme nakukovat do křesťanství. Téma by zasloužilo další rozvedení, přípravu metodických materiálů atd., což je však nad rámec této práce, která bude — doufám — i přesto inspirací a pomocí pro vedoucí.

DODATEK

Práce je stále živá a pravděpodobně budou vznikat nové verze. Její vývoj lze sledovat na webu:

<http://blog.tomh.eu/2017/06/30/nakukujeme-pri-skautske-vychove-do-krestanstvi/>